

نظريه‌های متعارض

در

روابط بین الملل

مؤلفین:

جیمز دوئرتی - رابت فالتسگراف

مترجمین:

علیرضا طیب - وحید بورگی

نشر قومس

تهران

Dougherty, James E.

دئورتی، جیمز
نظریه‌های متعارض در روابط بین‌الملل / نوشته جیمز دئورتی؛ رابرت فالتزگراف؛
ترجمه علیرضا طیب، وحید بزرگی. - تهران، قومن، ۱۳۸۴.
۱۳۸۴ ص.

ISBN: 964-5516-80-3

فهرستویسی براساس اطلاعات فیبا.

Contending theories of International Relations: a comprehensive,
Survey, 2001.

این کتاب پیلاً توسط همین ناشر در دو جلد منتشر شده است.

چاپ سوم

۱- روابط بین‌المللی. الف. فالتزگراف، رابرت، Robert Pfaltzgraff
ب. طیب، علیرضا، ۱۳۳۹ - مترجم، ح. بزرگی، وحید ۱۳۴۱. مترجم. د. عنوان.

۳۲۷/۱۰۱ JZ ۱۳۰۵/۹

۱۳۸۳

۸۲-۳۷۱۰۰ م

کتابخانه ملی ایران

- نام کتاب : نظریه‌های متعارض در روابط بین‌الملل
- مؤلفین : جیمز دئورتی - رابرت فالتزگراف
- مترجمین : دکتر وحید بزرگی، علیرضا طیب
- نوبت چاپ : هفتم ۱۳۹۳
- سال چاپ : ۱۳۹۳
- شمارگان : ۵۰۰ جلد
- قیمت : ۳۵۰۰۰ تومان
- چاپ : ایران مصور
- شابک : ۹۶۴-۵۵۱۶-۸۰-۳
- ناشر : نشر قومس

- تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پائین تر از چهارراه
بلافی نژاد، کوچه بهار، شماره ۱۱ صندوق پستی ۱۳۹۱-۱۳۹۲-۱۳۹۳
تلفن و نمایر ۰۶۲-۶۶۴۷+۱۰۳-۶۶۴۷+۱۰۵-۶۶۹۳۲۷۹۷

نشانی اینترنتی نشر قومس: www.ghoomes.com

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

فهرست

۱۰	□ پیشگفتار مترجمان
۱۹	□ فهرست منابع مورد استفاده در ترجمه
۲۳	□ مقدمه نویسنده‌گان
۲۵	□ فصل اول. رویکردهای نظری در زمینه روابط بین الملل
۲۶	□ رویکردهای نخستین در زمینه روابط بین الملل
۲۸	□ رویکردهای نوین در زمینه روابط بین الملل
۲۹	ای. اج. کار و بحران سیاست جهان
۳۴	واقعگرایی پس از جنگ جهانی دوم
۳۶	□ توسعه نظریه روابط بین الملل
۳۷	نظریه‌های «فراتر» و «میان بُرد»
۴۱	سوالاتی که تقدم منطقی دارد
۴۱	□ تعریف و دامنه روابط بین الملل
۴۶	سرشیت و کارکرد نظریه
۴۹	رابطه میان نظریه و عمل
۵۱	نظریه پردازی قیاسی واستقرایی
۵۵	مسئله سطح تحلیل: بازیگران کدامند؟
۶۳	مجادله سنتگرایان و رفتارگرایان
۶۵	□ نظریه سنتی: توازن قدرت
۶۶	توازن قدرت: مشکلات تعریف
۶۷	توازن قدرت: اهداف و کارکردها
۶۹	انتقاد از توازن قدرت

۷۱	توازن قدرت: مدل‌های معاصر
۷۲	یک مطالعه موردی از روش شناسی کنترل
۷۵	آیا می‌توان یک نظریه «علمی» روابط بین‌الملل داشت؟
۷۷	جستجویه دنبال الگوهای تکرار شونده
۷۹	☐ نتیجه‌گیری‌ها
۸۲	☐ یادداشت‌ها
۱۰۳	□ فصل دوم. نظریه‌های زیست محیطی
۱۰۳	☐ نقش محیط زیست در روابط بین‌الملل
۱۰۷	☐ باکل و هانتینگتون: عوامل اقلیمی
۱۰۹	☐ توینی‌بی: پاسخ به چالش‌های زیست محیطی
۱۱۰	☐ عوامل جغرافیایی قدرت ملی
۱۱۳	☐ ماهان، دریاها، و قدرت ملی
۱۱۵	☐ مکیندر و قلب زمین
۱۱۹	☐ ژئopolیتیک: اهمیت سیاسی فضای جغرافیایی
۱۲۲	☐ اسپراوت‌ها و رابطه انسان با محیط
۱۲۳	☐ رفتارگرایی شناختی و محیط عملیاتی
۱۲۴	☐ محدودیت‌های نظریه پردازی ژئopolیتیک
۱۲۵	☐ تحقیقات جاری پیرامون عوامل زیست محیطی
۱۲۷	☐ نقد نظریه‌های زیست محیطی
۱۳۲	☐ تکنولوژی، رشد جمعیت، و مسائل زیست محیطی
۱۳۴	☐ یادداشت‌ها
۱۴۳	□ فصل سوم. قدرت و نظریه واقعگرایی
۱۴۳	☐ نظریه واقعگرایی در برابر آرمان‌گرایی
۱۴۷	☐ قدرت به عنوان عامل تعیین کننده رفتار بین‌المللی
۱۵۶	☐ پدران واقعگرایی

۱۵۹	□ واقعگرایی در نظریه قرن بیستمی روابط بین الملل
۱۵۹	رائنهولد نیبور
۱۶۲	نیکولاوس اسپایکمن
۱۶۴	هانس جی. مورگتنا
۱۷۰	جورج کنان
۱۷۷	آرنولد ولفرز
۱۷۹	هنری کیسینجر
۱۸۷	روبرت اشترومن - هویه
۱۸۹	ریمون آرون
۱۹۵	□ نوواقعگرایی
۲۰۱	□ واقعگرایی: محدودیت‌ها و نقاط قوت آن
۲۰۷	□ یادداشت‌ها
۲۲۳	□ فصل چهارم. نظریه‌های سیستمی و روابط بین الملل
۲۲۳	□ تعریف، ماهیت، و رویکردهای نظریه سیستم‌ها
۲۳۰	□ سیستم‌ها و زنجیره تصادعی وابستگی متقابل
۲۳۲	کنث بولدینگ
۲۳۳	تالکوت پارسونز
۲۳۷	دیوید آیستون و دیگران
۲۴۱	□ سرشت سیستم‌ها در سطح بین المللی
۲۴۵	چارلز مک‌کللن و تحلیل داده‌های رویدادی
۲۴۸	ریچارد روزکرنس
۲۵۰	مورتون کاپلان
۲۵۳	□ ثبات بین المللی در سیستم‌های دوقطبی و چندقطبی
۲۵۴	□ ساختار و ثبات سیستم
۲۵۹	□ خرده سیستم‌های منطقه‌ای در سیستم بین المللی
۲۶۱	تجزیه و تحلیل سیستم جهانی

۲۶۶	رژیم‌های بین‌المللی
۲۷۲	□ نقد نظریه سیستم‌ها
۲۷۷	□ یادداشت‌ها
۲۹۵	□ فصل پنجم: نظریه‌های قدیمی منازعه
۲۹۵	□ پیش شرط‌های نظریه عمومی منازعه
۲۹۸	□ نظریه‌های خرد و کلان منازعه
۳۰۰	□ منازعات میان - فردی و منازعات بین‌المللی
۳۰۱	□ منازعه و همبستگی اجتماعی
۳۰۲	□ انواع منازعه
۳۰۳	□ نظریه‌های قدیمی درباره جنگ و ریشه‌های آن
۳۰۵	□ جنگ و مسیحیت
۳۰۷	□ نظریه‌های فلسفی در عصر دولت‌های ملی
۳۰۹	□ ریشه‌های صلح طلبی توین
۳۱۲	□ نظریه‌های صلح طلبانه
۳۱۳	□ سرنومن آنجل و جنگ به عنوان پدیده‌ای بی‌ محل
۳۱۴	□ نظریه‌های جنگ طلبانه
۳۱۸	□ نظریه پردازان جنگ طلب و ضد دموکراتیک
۳۲۰	□ آنارشیسم و سوسیالیست‌های مارکسیست
۳۲۲	□ نظریه «جنگ عادلانه» در عصر سلاح‌های هسته‌ای
۳۳۰	□ یادداشت‌ها
۳۴۹	□ فصل ششم: نظریه‌های امپریالیسم و ریشه‌های اقتصادی منازعات بین‌المللی
۳۵۰	□ نظریه مارکسیستی
۳۵۴	□ هابسون و امپریالیسم
۳۵۷	□ لینین: امپریالیسم و منازعات بین‌المللی
۳۶۰	□ لینین، استالین، و جنگ

□ نظریه لینن از دهه ۱۹۵۰ به بعد	۳۶۱
□ نقد نظریه‌های اقتصادی امپریالیسم	۳۶۳
□ نومارکسیست‌ها و جهان سوم	۳۷۰
□ نقد نظریات نومارکسیست‌ها	۳۷۵
□ امپریالیسم، شعراي سیاسى	۳۷۸
□ مذاکرات شمال - جنوب	۳۸۰
□ نظریه فروپیوستگی یا واپستگی ساختاری	۳۸۳
□ نظام نوین اقتصاد بین‌الملل	۳۸۸
□ شرکت‌های چند ملیتی	۳۹۱
□ اقتصاد جهانی سرمایه‌داری	۳۹۳
□ گزارش کمیسیون برانت	۳۹۶
□ نتیجه‌گیری	۳۹۷
□ پادداشت‌ها	۴۰۲

□ فصل هفتم. نظریه‌های خرد درباره ممتازات خشونت آمیز	۴۱۹
□ منازعه و انگیزه‌های انسان	۴۱۹
□ مطالعات جدید درباره انگیزه‌ها و جنگ	۴۲۰
□ نظریه‌های زیست‌شناختی و روانشناسی	۴۲۲
□ نظریه‌های غریزی پرخاشگری	۴۲۳
□ مطالعه رفتار حیوانات	۴۲۶
□ لورنز: پرخاشگری درون نوعی	۴۲۸
□ نقد نظرات لورنز	۴۳۱
□ نظریه ناکامی - پرخاشگری	۴۳۳
□ فرضیه دolarد - دوب	۴۳۳
□ تغییرات فرضیه دolarد - دوب	۴۳۴
□ از پرخاشگری فردی تا پرخاشگری اجتماعی	۴۳۶
□ اجتماعی شدن، جابجایی، و برون فکنی	۴۳۷

۴۴۰	□ نظریه یادگیری اجتماعی
۴۴۰	□ پرخاشگری اکتسابی و آموزش نظامی
۴۴۲	□ یادگیری، تصورات، و منازعات بین‌الملل
۴۴۳	□ «تصورات معکوس»
۴۴۶	□ انحراف و تعدیل پرخاشگری
۴۴۹	□ سایر نظریه‌های روانشناختی
۴۵۲	□ عوامل روانی در عصر سلاح‌های هسته‌ای
۴۵۴	□ نتیجه گیری؛ چشم انداز نظریه‌های خود
۴۵۶	□ یادداشت‌ها

۴۷۹	□ فصل هشتم. نظریه‌های کلان پیرامون منازعات خشونت‌آمیز: انقلاب و جنگ
۴۸۱	□ ابعاد داخلی و خارجی منازعه
۴۸۴	□ درس‌هایی از جوامع بدوى
۴۸۷	□ سایر بینش‌های به دست آمده از نظریه‌های اجتماعی
۴۹۱	□ شکاف اجتماعی - اقتصادی و منازعه انقلابی جهانی
۴۹۶	□ نوسازی اجتماعی - اقتصادی و منازعه
۴۹۹	□ بی‌ثباتی سیاسی و ناکامی
۵۰۳	□ فروپاشی اجتماعی؛ مسائل تعیین کننده
۵۰۵	□ ریشه‌های انقلابی شدن فرد
۵۰۵	□ اهداف و ویژگی‌های انقلاب
۵۰۷	□ بین‌المللی شدن جنگ داخلی و منازعه کم شدت
۵۱۲	□ علم سیاست و ریشه‌های جنگ
۵۱۸	□ تسلیحات و جنگ
۵۱۹	□ فرآیندهای واکنشی ریچاردسون
۵۲۳	□ قدرت به مثابه فاصله؛ برابری و نابرابری
۵۲۵	□ رشد ملی و خشونت بین‌المللی
۵۲۷	□ طرح تعیین عوامل همبسته با جنگ، و تحلیل‌های آماری جنگ

□ فصل نهم. نظریه‌های کلان هنر از جنگ	۵۳۲
□ انتقال قدرت و جنگ	۵۳۳
□ جنگ و اتحاد	۵۳۵
□ توانایی، مخاطره‌جویی، و مطلوبیت و احتمال جنگ	۵۳۸
□ پایان‌گیری جنگ	۵۴۳
□ تصمیم‌گیری برای تشدید جنگ	۵۴۶
□ ریشه‌ها و کنترل جنگ	۵۴۸
□ یادداشت‌ها	۵۵۶
□ فصل نهم. نظریه‌های کلان هنر از بازدارندگی و کنترل تسلیحات	۵۹۵
□ ماهیت بازدارندگی	۵۹۵
□ برنارد برودی	۶۰۰
□ مطلوبیت نیروی نظامی	۶۰۳
□ نوآوری تکنولوژیک و بازدارندگی	۶۰۴
□ بازدارندگی و توازن قدرت	۶۰۸
□ عوامل روانی و سیاسی دخیل در بازدارندگی	۶۰۹
□ سطوح بازدارندگی	۶۱۲
□ انتقاد رابرت جرویس از بازدارندگی	۶۱۵
□ دکترین‌های استراتژیک	۶۲۱
□ بازدارندگی هسته‌ای گسترده‌های اروپا	۶۲۹
□ نیروهای بازدارنده ملی در اروپا	۶۳۱
□ خلع سلاح و کنترل تسلیحات	۶۳۳
□ به سوی بازدارندگی دفاعی؟	۶۳۵
□ بازدارندگی و کنترل تسلیحات در دهه ۱۹۹۰	۶۳۸
□ یادداشت‌ها	۶۴۴
□ فصل دهم. نظریه‌های مربوط به همگرایی، منطقه‌گرایی، و انسجام اتحادها	۶۴۵

۶۶۵	□ اجماع، زور، و جامعه سیاسی
۶۶۶	□ کارکردگرایی و فرایند همگرایی
۶۶۷	□ همگرایی به عنوان یک فرایند یا یک وضعیت
۶۷۰	□ مبادلات، ارتباطات، و جوامع امنیتی
۶۷۲	□ جوامع امنیتی کثرت‌گرا
۶۷۴	□ نوکارکردگرایی
۶۷۶	□ «تسری با پیشروی افقی - عمودی» و فرایند همگرایی
۶۷۸	□ رهبری سیاسی و همگرایی بخشی
۶۸۰	□ جوزف نای و نوکارکردگرایی
۶۸۶	□ لیون لیندبرگ و نوکارکردگرایی
۶۸۸	□ مرزیندی مناطق بین‌المللی: یک تحلیل کمی
۶۹۰	□ انسجام اتحادها
۶۹۲	□ وسعت بهینه اتحادها
۶۹۳	□ انسجام و فروباشی اتحادها
۶۹۷	□ نظریه همگرایی: مسائل مفهومی و تعریفی
۶۹۷	□ ساختارهای همگرایی
۷۰۰	□ نظام بین‌الملل و همگرایی
۷۰۲	□ نارسایی‌های کارکردگرایی و نوکارکردگرایی
۷۰۴	□ تکامل نظریه همگرایی
۷۰۶	□ یادداشت‌ها
۷۱۹	□ فصل یازدهم. نظریه‌های تصمیم‌گیری
۷۱۹	□ تجزیه و تحلیل تصمیم‌گیری: ماهیت و ریشه‌های آن
۷۲۰	□ رویکردهای نظریه تصمیم‌گیری
۷۲۲	□ موقعیت (یا وله) تصمیم‌گیری
۷۲۲	□ سیاست دیوانی
۷۲۵	□ انگیزه‌ها و ویژگی‌های تصمیم‌گیران

□ فرآیند تصمیم‌گیری	۷۲۶
□ سه مدل آلیسون	۷۳۰
□ تنبیحات اسنایدر و دیزینگ	۷۳۲
□ نظریه سیبرنیکی تصمیم	۷۳۴
□ تصمیم‌گیری در بحران	۷۳۸
□ تصمیم ایالات متحده برای مداخله در کره	۷۴۰
□ ادراک و تصمیم‌گیری؛ در گرفتن جنگ جهانی اول	۷۴۱
□ بحران موشکی کوبا	۷۴۳
□ به سوی نظریه‌ای درباب رفتار در بحران‌ها	۷۴۷
□ بررسی اصولی و منظم رفتار در بحران‌های بین‌المللی	۷۵۱
□ مؤلفه‌های روان‌شناسی تصمیم‌گیری در بحران	۷۵۵
□ نتیجه‌گیری	۷۶۱
□ یادداشت‌ها	۷۶۴
□ فصل دوازدهم. نظریه بازی‌ها، بازی‌سازی، شبیه‌سازی، و چانه‌زنی	۷۷۷
□ نظریه بازی‌ها و بررسی پدیده‌های سیاسی	۷۷۷
□ بازی‌های با حاصل جمع صفر	۷۷۸
□ بازی‌های دونفره با حاصل جمع صفر	۷۷۹
□ بازی‌های با حاصل جمع غیر صفر	۷۸۳
□ بازی «معماهی زندانی»	۷۸۵
□ بازی‌های چند نفره	۷۸۷
□ روابط بین‌الملل به مثابه یک «بازی»	۷۸۸
□ روابط بین‌الملل به عنوان یک بازی منازعه و همکاری	۷۸۹
□ روابط بین‌الملل؛ محدودیت‌های نظریه بازی‌ها	۷۹۴
□ نظریه چانه‌زنی شلینگ	۷۹۷
□ شبیه‌سازی در روابط بین‌الملل	۸۰۳
□ کاربردها و محدودیت‌های شبیه‌سازی	۸۰۴

۸۰۴	□ شبیه‌سازی به عنوان ابزار آموزش
۸۰۵	□ بازی سازی و علوم سیاستگذاری
۸۰۶	□ بازی سازی و نظریه پردازی
۸۰۸	□ جهان بازی‌ها و جهان واقع
۸۰۹	□ بازی سازی و شبیه‌سازی: توسعه رشته روابط بین‌الملل
۸۱۰	□ یادداشت‌ها

۸۲۱	□ فصل سیزدهم. مطالعات بین‌المللی: به سوی سومین هزاره میلادی
۸۲۲	□ نقد رفتارگرایانه
۸۳۰	□ ماهیت تحقیقات کفی - رفتاری و میراث فرارفتاری آن
۸۳۲	□ مسائل محوری تحقیقات معاصر
۸۳۵	□ مطالعات بین‌المللی در مرحله فرارفتارگرایی
۸۳۶	□ پیدایش علائقی ماهوی
۸۳۷	□ منازعه
۸۳۸	□ همگرایی
۸۴۰	□ نیروهای درون ملی
۸۴۲	□ مطالعات بین‌المللی تطبیقی و تصمیم‌گیری
۸۴۳	□ مطالعات امنیتی
۸۴۷	□ قدرت
۸۴۹	□ تحقیقات تطبیقی و چند کشوری
۸۵۱	□ ترکیب کیفی - کمی؟
۸۵۲	□ در جستجوی ارتباط
۸۵۴	□ سیاست‌گذاری و نظریه روابط بین‌الملل
۸۵۵	□ نظریه پردازی درباره آینده
۸۵۷	□ نقش نظریه تجويزى
۸۶۲	□ یادداشت‌ها

پیشگفتار مترجمان

رشته روابط بین‌الملل از جمله رشته‌های نوپا در عالم سیاست به شمار می‌رود. سابقه این مبحث به عنوان یک رشته دانشگاهی حداکثر به سال‌های میان دو جنگ جهانی بازمی‌گردد. در واقع، پس از روپرور شدن با مصایب جنگ جهانی اول، بشریت به طور کلی و محققان و دانشمندان به طور اخص در صدد کشف و تبیین ریشه‌ها و چگونگی رفتار دولت‌ها در صحنه بین‌المللی برآمدند. با شعله‌ور شدن آتش جنگ جهانی دوم، محافل علمی دنیای غرب توجه بیشتری به این حوزه مطالعاتی مبذول داشته و چارچوب منظم‌تر و علمی‌تری بدان بخشیدند. از آن پس روند تکامل رشته روابط بین‌الملل شدت گرفته و تاکنون قالب‌های فکری، رویکردها، نظریه‌ها، و مدل‌های گوناگون بسیاری برای درک مسائل بین‌المللی ارائه گردیده است. همین تنوع و گوناگونی شیوه‌های برخورد با روابط بین‌الملل موجب سردرگمی و حیرت دانشجویان و محققان تازه کار شده است. این مسئله در غرب که زادگاه اولیه این رشته علمی است، اساتید و محققان را بر آن داشته است تا با طرح کلی و منسجم مباحث این رشته و معرفی مختصر رویکردها و نظریه‌های رایج از سردرگم شدن تازه‌واردان این وادی جلوگیری کنند.

متاسفانه آشناهی ما ایرانیان با این رشته بسیار دیر هنگامتر از غالبية کشورها آغاز گردیده و از نظر برخورد علمی در ایران فقط از زمان تأسیس مرکز مطالعات عالی بین‌المللی در سال ۱۳۴۴ و انتشار دو نشریه به زبان‌های فارسی و لاتین و تعدادی کتاب تخصصی به وسیله همین مرکز، تلاش‌هایی از سوی برخی از استادان، نویسندها، و مترجمان کشورمان در جهت آشنا سازی محققان و دانشجویان ایرانی با زوایای این دانش عظیم صورت گرفته است. با وجود این، کارهای نخستین در عین معتمد بودن هم به دلیل نوپایی خود رشته روابط بین‌الملل و هم به خاطر کوتاه بودن سابقه آشناهی با این رشته در ایران، از گرفتاری به همان سردرگمی‌هایی که روزی مبتلا به آثار محققان و اذهان دانشجویان غربی بود، در امان نماندند.

خوب‌خیتانه، بیش از یک دهه می‌گذرد که جامعه علمی کشورمان با آگاهی از این مشکل در بی رفع آن برآمده و اخیراً شاهد نگارش یا ترجمه کتاب‌های هر چه ارزشمندتری در زمینه اصول و نظریه‌های روابط بین‌الملل بوده‌ایم. ترجمه کتاب حاضر نیز با این هدف صورت گرفته است که گامی در جهت رفع نیاز محققان و دانشجویان ایرانی به منابع هر چه جامع‌تر و علمی‌تر روابط و سیاست بین‌الملل برداشته باشیم. کتاب نظریه‌های متعارض در روابط بین‌الملل شاید جامع‌ترین منبع آموزشی در زمینه نظریه‌های روابط

بین الملل در غرب باشد. نویسنده‌گان کتاب حاضر برای معرفی تعداد هر چه بیشتری از نظریه‌ها کوشیده‌اند تا در عین رعایت اختصار و گزیده‌گویی، هر یک از نظریه‌ها را به گونه‌ای معرفی کنند که دست کم سه هدف تأمین گردد: نجاست، آشنایی خواننده با جوهره هر نظریه؛ دوم، تحریک کنجدکاوی علمی خواننده و برانگیختن وی به کاوش بیشتر در متون مربوط به هر نظریه؛ و سرانجام، معرفی حجم چشمگیری از منابع موافق و مخالف در مورد هر نظریه به قصد ارائه طریق برای کاوش‌های بعدی خود خواننده^۱. اما باید اذعان نمود که گزیده‌گویی نویسنده‌گان در برخی موارد باعث ایجاد ابهام شده است، چرا که برای مثال نقل قول‌های بسیاری به طور جدا افتاده از آثار نویسنده‌گان مختلف آورده شده و به علاوه در آخرین چاپ انگلیسی کتاب حاضر نیز غلط‌های چاپی و جا افتادگی‌های متعددی وجود دارد. برای رفع این ابهامات و برای امنانداری بیشتر در ترجمه، تا حد امکان به منابع معرفی شده در کتاب حاضر و به سایر منابع فارسی و انگلیسی مرتبط با هر مبحث مراجعه و در نهایت با انسایید بر جسته علوم سیاسی و روابط بین الملل مشورت کرده‌ایم. به علاوه، گاه مطالبی را از چاپ قبلی کتاب حاضر یا منابع دیگر به متن افزوده‌ایم. تقسیم کار ترجمه بدین نحو بوده است که فصل‌های اول، سوم، چهارم، هشتم، یازدهم، و دوازدهم به وسیله علیرضا طیب و بقیه فصل‌ها به وسیله وحید بزرگی ترجمه شده است؛ با این حال، از طریق بازخوانی‌های مشترک کوشیده‌ایم تا اسماء، اصطلاحات، و سیک نگارش در سر تا سر کتاب پذست شود.

از کتاب حاضر تا کنون سه چاپ انگلیسی در سال‌های ۱۹۷۱، ۱۹۸۱ و ۱۹۹۰ منتشر شده است. ترجمه کتاب حاضر در ابتداء حدود چهار سال پیش از روی نسخه انگلیسی چاپ ۱۹۸۱ آن آغاز شد. پیش از یک سال از شروع ترجمه گذشته و بخش عمده‌ای از کتاب به فارسی برگردان شده بود که چاپ ۱۹۹۰ کتاب به دستمان رسید. پس از بررسی و مقایسه دقیق دو چاپ آخر، متوجه شدیم که نویسنده‌گان برای معرفی تلاش‌های نظری جدیدتری که در فاصله دو چاپ کتاب در زمینه روابط و سیاست بین الملل در جهان صورت گرفته بود، تغییرات اساسی و چشمگیری در متن به وجود آورده‌اند. به همین دلیل نیز بهتر آن دیدیم که مشقت مطابقت دادن متن دو چاپ انگلیسی و اصلاح متن ترجمه شده بخش عمده کتاب و ادامه کار ترجمه از روی چاپ سال ۱۹۹۰ آن را متحمل شویم تا بدین وسیله از شکاف موجود میان جدیدترین تحولات نظری حوزه مطالعات بین المللی و آگاهی محققان ایرانی از این تحولات تا حد امکان کاسته شود. تأخیری که در انتشار و ترجمه فارسی این کتاب به وجود آمد، تا حدودی ناشی از صرف وقت برای همین بازنگری‌ها بوده است. در اینجا بد نیست مختصرأ به مسائلی اشاره کنیم که در چاپ جدید کتاب حاضر مطالب کاملاً تازه یا بیشتری درباره آنها آورده شده است: توضیح بیشتر درباره مکتب آرمان‌گرایی؛ مقدمات منطقی، ماهیت و کارکرد نظریه؛ انواع نظریه و دسته‌بندی نظریه‌های روابط بین الملل؛ مسئله سطح تحلیل (در فصل اول)؛ توضیح بیشتر درباره تاثیر تحولات تکنولوژیک روی اهمیت سیاسی عوامل جغرافیایی (در فصل دوم)؛ بررسی بیشتر مفهوم

۱- لازم به ذکر است که مترجمان کتاب حاضر برای غنی‌تر ساختن منابع موجود فارسی در مورد هر نظریه، تدوین مجموعه‌ای تحت عنوان دایرة المعارف نظریه‌های روابط بین الملل را در دست دارند که هر مجلد آن حاوی مهمترین منابع موجود پیرامون یکی از نظریه‌های روابط بین الملل خواهد بود تا بدین ترتیب هر یک از نظریه‌ها به نحو مبسوط تری معرفی و بررسی گردد.

قدرت، رویکردهای جدیدتر برای اندازه‌گیری قدرت، نظر و بر درباره قدرت و اخلاق مسئولیت؛ نوواعنگرایی و انتقادات جدیدتر به واقعگرایی و نوواعنگرایی (در فصل سوم)؛ نظریه زنجیره تصاعدی وابستگی مقابل، مکتب تحلیل سیستم جهانی، نظریه رژیم‌های بین‌المللی، تفکیک نظام بین‌الملل از جامعه بین‌المللی به‌وسیله هدلی بول (در فصل چهارم)؛ تحلیل بیشتر ریشه‌های منازعه و جوانب اخلاقی جنگ و بازدارندگی (در فصل‌های پنجم و هفتم)، اشاره به تحولات شوروی در زمان گور雅ف، مذاکرات شمال - جنوب، نظریه وابستگی ساختاری، نظم نوین اقتصاد بین‌الملل، شرکت‌های چند ملیتی، اقتصاد جهانی سرمایه‌داری، گزارش کمیسیون برانت (در فصل ششم)، دکترین‌های استراتژیک، بازدارندگی هسته‌ای گسترده و نیروهای بازدارنده ملی در اروپا، بازدارندگی دفاعی و «ابتکار دفاع استراتژیک» (جنگ ستارگان)، مذاکرات تسلیحاتی، و بازدارندگی تمايز گذار (در فصل هشتم)؛ توضیح بیشتر درباره عوامل دخیل در تشکیل و فروپاشی اتحادها، اشاره به جامعه اروپا به عنوان یک قدرت بالنه (در فصل دهم)؛ ارائه تعاریف جدیدی از بحران بین‌المللی، معرفی مطالعات منظمه رفتار در بحران‌های بین‌المللی، معرفی «تحلیل فشار عصی نهفته در بیانات» (در فصل یازدهم)؛ بررسی اصل کمترین بیشینه، تحلیل توازن قدرت در چارچوب نظریه بازی‌ها، تشریح استراتژی‌های همکاری زا بر اساس نظریه بازی‌ها، و شبیه‌سازی بحران‌های بین‌المللی (در فصل دوازدهم)؛ تفرقه و مجادله بر سر قالب فکری؛ ظهور بازیگران جدید، توجه به تنوع فرهنگ‌ها، افزایش اهمیت مطالعات تطبیقی، و جهانی شدن مطالعات بین‌المللی؛ و نوآرمان گرایی (در فصل سیزدهم).

نکته دیگری که لازم است در اینجا به آن اشاره کنیم، جوانب فنی ترجمه کتاب حاضر است. برای تلفظ صحیح اسمی خاص و برای معادل گذاری به جای اصطلاحات به فرهنگ‌های اصطلاحات و اسمی و نیز به سایر منابع فارسی مراجعه و در نهایت با صاحب‌نظران مشورت کرده‌ایم (فهرست عمده‌ترین منابع مورد استفاده در ترجمه کتاب حاضر در انتهای همین مقدمه آمده است). تلفظ فارسی اسمی در کتاب حاضر براساس چند معیار تعیین گردیده است: نخست، تلفظ رایج هر اسم در زبان اصلی آن؛ دوم، همخوانی تلفظ اسمی با شیوه تلفظ زبان فارسی؛ و سوم، توجه به تلفظ متداول اسمی مربوطه در زبان فارسی تا جایی که بیش از حد از تلفظ اصلی آنها دور نیاشد. در معادل گزینی برای اصطلاحات تخصصی تیز کوشیده‌ایم تا معادل‌های صحیح رایج در متون علمی به زبان فارسی را حفظ کنیم و تنها در صورتی معادل جدیدی به کار بردۀ ایم که یا معادل متداولی در زبان فارسی برای اصطلاح مورد نظر وجود نداشته و یا آنکه معادل موجود به اعتقداد صاحب‌نظران تکافوی بار معنایی آن اصطلاح را نمی‌کرده است. ضمناً در انتخاب معادل‌های جدید هدف آن بوده است که هم از عناصر زنده زبان فارسی استفاده شود و هم معادل مورد نظر صراحت و شفافیت معنایی لازم را داشته باشد. باید خاطرنشان سازیم که در بالای اسامی یا اصطلاحات شماره‌گذاری کرده و املا یا معادل لاتین آنها را در پائین همان صفحه آورده‌ایم. به علاوه، برای متمایز شدن شماره‌های یادداشت‌های متن اصلی از شماره‌های زیرنویس‌های هر صفحه، شماره‌های یادداشت‌ها در خود سطر و در داخل قلاب اورده شده و یادداشت‌های هر فصل نیز در انتهای همان فصل درج گردیده است. لازم به ذکر است که مترجمان همانگونه که می‌بايست، از اعمال نظر شخصی در ترجمه خودداری نموده و برای رعایت امانت، حتی در مواردی که با نویسنده‌اند نظر نبوده‌اند، تمام مطالب را عیناً بازگردان نموده‌اند تا خوانندگان از

گرایش‌های شخصی نویسنده‌گان نیز آگاه گردند.

در انتهای، خود را موظف می‌دانیم از استادی محترم علوم سیاسی و روابط بین الملل آقایان دکتر علی اکبر، دکتر قاسم انتخاری، و دکتر حسین بشیریه که حق استادی نیز به گردن ما داشته و دارند، و با راهنمایی‌های کلیدی خود موجب غنای هر چه بیشتر ترجمه فارسی کتاب حاضر شده‌اند، بی‌نهایت سپاسگزاری کنیم. بدیهی است که هر گونه کاستی موجود در متن ترجمه صرفاً متوجه خود مترجمان است و در همین رابطه از کلیه استادان، محققان، و دانشجویان محترمی که با تذکرات و راهنمایی‌های خود موجبات رفع این نواقص را فراهم خواهند آورد، بیشایش سپاسگزاری می‌کنیم. به امید آنکه در حوزه روابط و سیاست بین الملل به زودی شاهد انتشار آثار تالیفی ارزشمندی به قلم استادان و محققان ایرانی باشیم.

دانشگاه تهران

کتابخانه مرکز مطالعات عالی بین المللی

۱۳۷۲

علیرضا طیب و حیدر بزرگی